

Bjørk Lange Olsen

Inatsisartunut ilaasortaq, Demokraatit

§ 37 naapertorlugu apeqqutip nr. 158/2023-p akineqarnera

01-12-2023
Suliap nr. 2023-27435
All. nr. 23102322

Asasara Bjørk Lange Olsen

Postboks 1160
Oqarasuaat: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqqutinik saqqummiussa qarputit Naalakkersuisunut Apeqqutit uannut akisassanngorlugit innersuunneqartut qujassutigaaqka. Apeqqutit issuarneqarput ataanilu akineqarlutik.

1. Naalakkersuisut qanoq isumaqarpat, innuttaasut amerlignaluttuinnartut privaaticim aningaasannik katersuiniartalerannut eqqortumik peqqissutsimut passunneqarnissartik anguniarlugu?

Akissut:

Innuttaasut namminneerlutik aningaasannik katersuiniarnernik aallartittarnerannut tunngatillugu imaluunniit nunatsinni Peqqinnissaqarfik avaqqullugu katsorsartinnissamut periarfissannik allannik ujartuisarnerannut tunngatillugu amerliartornerannut Naalakkersuisut kisitsisaateqanngillat.

Peqqinnissaqarfik avaqqullugu peqqinnissamut tunngatillugu eqqortumik neqeroorfigineqarnissaq anguniarlugu innuttaasut nalinginnaasumik misissortinnissamut imaluunniit katsorsartinnissamut periarfissannik allannik ujartuisariaqanngitsut Naalakkersuisut isumaqarput. Nuna tamakkerlugu peqqinnissaqarfimmu peqqinnissaqarfimmilu sulisunut tamanut innuttaasut pisariaqartitaannut tunngatillugu ullut tamaasa annertoorujussuarmik sullissisartunut Naalakkersuisut soorunami tatiginnittorujussuupput.

Tamatuma peqatigisaannik peqqinnissaqarfiup assigiinngitsutigut unammilligassaqaqarnera, pingaartumik sulisussarsiortarnermut peqqinnissakkullu sullissisut sulisoriinnarnissaannut tunngatillugu unammilligassaqaqarnera Naalakkersuisut miserratinginngilaat. Taamaammat peqqinnissaqarfimmik nukittorsaaniarluni politikikkut tunngaviummik isumaqatigiissummik imaqartumik peqqissutsimut tunngatillugu qanittukut isumaqatigiissuteqartoqarnera iluarisimaarparput. Ukiuni tulluuttuni suliaq tamanna ingerlanneqassaaq.

a. Amerlignaluttuinnarnerannut pequtaasinnaasunut Naalakkersuisut tunngavissiiinnaappat?

Akissut:

Apeqqut 1-imut akissut takuuk.

2. Naalackersuisut qanoq isumaqarpat, qanigisaasut meeqqanut, Peqqinnissaqarfiup kukkuluttorneratigut toqusimasunut, naapertuilluarnerunissamik neriuuteqarlutik, inatsilerituunik akisoqisunik pissarsariaqarsimanerannut suliaqartussanik?

Akissut:

Inatsisini aaqqissuussat aalajangersarneqarsimasut eqqarsaatigalugit peqqinnissamut tunngatillugu nakkutilliinermut, naammagittaalliortarnermut taarsiinissamullu tunngatillugu sulianik isumaginnittunut Naalackersuisut tatiginnipput. Peqqinnissaqarfimmi katsorsarneqarnermut atatillugu kukkusoqarsimasoq isumaqaraanni innuttaasut tamarmik naammagittaalliortarfimmik pilersinneqarsimasumik atuisassasut kajumissaarusuppavut.

§ 37 naapertorlugu apeqqutip nr. 140/2023-p akineqarnerani apeqqutip 3-mut akissutit innersuussutigineqarputtaaq.

3. Naalackersuisut isumaqarpat, maannakkut napparsimasut naammagittaalliortarfiat naammaginartumik ingerlasoq?

Akissut:

Peqqinnissaqarfimmi nakorsat, peqqissaasut allallu kukkunerisa kingunerisaanik ilungersunartumik pisoqartillugu maannakkut nakkutilliivimmuut napparsimasullu naammagittaalliortarfiannut saqqummiunneqartarnissaannut tunngatillugu Naalackersuisut tatiginnipput. Tamatuma peqatigisaanik nakkutilliiviup aamma napparsimasut naammagittaalliortarfiata inatsisitigut tunngaviusut Inatsisartunit akuerineqarsimasut malillugit naammaginarluinnartumik ingerlaneranut Naalackersuisut tatiginnipput.

Naammagittaalliortarneq pillugu inatsit nutaaq aamma taarsiissuteqartarneq pillugu inatsit nutaaq pillugit apeqqummut 4-mut akissut takuuk.

a. Agguaqatigiissillugu napparsimasup naammagittaalliuutaa qanoq sivistigisumik suliarineqartarpa?

Akissut:

Napparsimasoq katsorsaaneq pillugu naammagittaalliuuteqaruni Nunatsinni Nakorsaaneqarfiup naammagittaalliuut tigussavaa, taannalu paasissutissanik attuumassutilinnik kiisalu peqqinnissakkut sullissisut akuusimasut oqaaseqaataannik pissarsiniassaaq.

Paasissutissat tamarmik katersorneqareerpata suliaq naammagittaalliummut tunngasoq Danmarkimi Napparsimasut Maalaarutaannut Aqutsisoqarfimmut ingerlateqqinneqassaaq, tassanilu Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartut suliaq suliarissavaat¹ aalajangiiffigalugulu.

Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut aamma Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartunut napparsimasut naammagittaalliuutaannut tunngatillugu sulianik

¹ Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartut tassaapput oqartussaasut arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsut, taakkulu peqqinnissaqarfiup ingerlanneqarneranut akisussaaffeqarlutik oqartussaasunut attuumassuteqanngillat. Naammagittaalliuuteqartarfik aalajangiigaangat, inuinnaat marluk peqqinnissaqarfimmik atuisunut sinniisuusut, peqqissaanermillu ilinniarsimasut sulisut marluk peqataasarpot. Ataatsimiititaliaq eqqartuussisumik siulittaasoqarpoq.

suliarinninnerinnittarnerisa agguaqatigiissillugu sivissususaat akissummi matumani immikkut naatsorsorneqarput, tassami taakku oqartussaasut sulianik suliarinnittarmata².

Piffissami 2021-miit 2023-mut napparsimasut naammagittaalliutaasa Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi suliat suliarineqarsimasut sivissususiisa agguaqatigiissinnerat qaammatinut agguarneqarsimasut tabeli 1-imi takuneqarsinnaapput.

Ukioq	Qaammatit amerlassusaat
2021-2023	4,7

Suliani naammagittaalliutitut tunngasuni ataasiakkaani sulianik suliarinninnerit sivissususaat eqqarsaatigalugit annertuumik assigiinngissuteqarnera paasissutissiisutiginerarsinnaavoq, tassanilu suliat annertussusaat pisariunerallu pissutaapput. Taamaattorli Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi suliat affaasa missaat qaammatini pingasuni sivikinnerusumilluunniit suliarineqartarput.

Piffissami 2020-miit 2023-mut Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartuni,³ Danmarkimi Napparsimasut isumannaatsuunissaat pillugu Aqutsisoqarfimmiittumi, suliat suliarineqarsimasut sivissususiisa agguaqatigiissinnerat qaammatinut agguarneqarsimasut tabeli 2-mi takuneqarsinnaapput. Tabel 2 takuuk.

Ukioq	Qaammatit amerlassusaat
2020	18,7
2021	16,7
2022	15,6
2023 ⁴	10,7

Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartut agguaqatigiissillugu qaammatini qulingiluani suliarinnittarnissamik anguniagaqarput⁵.

i. Naalakkersuisut akissuteqarnissamut piffissarititaasoq iluarisimaarpaat?

Akissut:

Peqqissaartumik sulianik suliarinninneq sivissusarpoq aamma suliat ingerlanneqarnerat imaannaanngitsuukkajupput, tassanilu peqqinnissakkut sullissisut arlallit akuusarput.

² Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi aamma Napparsimasut isumannaatsuunissaat pillugu Aqutsisoqarfimmi kukkusumik nalunaarsuisimaneerit naatsorsuinerit nangaassutigineraput. Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmi paasissutissat ataatsimoortut arlalinnik killilersuteqarput, sulianik suliarinnittarnerup agguaqatigiissillugu sivissususaanik naatsorsuinerit sunniuteqarsinnaasunik.

³ Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartut tassaapput oqartussaasut arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsut, taakkulu peqqinnissaqarfiup ingerlanneqarneranut akissusaaffeqarlutik oqartussaasunut attuumassuteqanngillat. Naammagittaalliuteqartarfik aalajangiigaangat, inuinaat marluk peqqinnissaqarfimmik atuisunut sinniisuusut, peqqissaanermillu ilinniarsimasut sulisut marluk peqataasarpot. Ataatsimiititaliaq eqqartuussisumik siulittaasoqarpoq.

⁴ 2023-mut naatsorsuineq ulloq 17. november 2023 suliarineqarpoq.

⁵ <https://stpk.dk/om-os/stpk-i-tal/>

Agguaqatigiissillugu suliap sivisuumik suliarineqartarnerata pineqartunut tamanut ilungersunartuusinnaanera Naalakkersuisunit paasisinnaavarput. Aamma Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartuni agguaqatigiissillugu qaammatini qulingiluani suliat suliarineqartarnissaannik anguniagaqarneq eqqarsaatigalugu qaammatit qulingiluat sinnerujussuarlugit agguaqatigiissillugu sulianik suliarinnittarnerat soorunami naammaginangilaq. Taamaammat agguaqatigiissillugu sulianik suliarinnittarnerup sivisussusaata sivikilliarturnera Naalakkersuisut pitsaasutut isigaa.

b. Qanoq akulikitsigisunik, napparsimasoq naammagittaalliumminik taparserneqartarpa?

Akissut:

Piffissami 2020-miit 2023-mi novemberip tungaanut suliat naammagittaalliuutinut tunngasut aalajangiivigineqarnerannik agguataarneqarnerat tabeli 3-mi takuneqarsinnaapput. Piffissami 2020-miit 2023-p tungaanut Napparsimasut Maalaarutaannik Aalajangiisartut agguaqatigiissillugu sulianik 89-inik suliaqartarput.

<i>Ukioq</i>	<i>Itigartinne qartut</i>	<i>Aalajangiisoqartinnagu suliat matuneqarsim apput</i>	<i>Isornartoqartinne qanngitsut</i>	<i>Isornartoqartin neqartut</i>	<i>Isornartoqartin itsinerit peqqussuteqarfiusut</i>
2020	7,6%	4,5 %	68,2 %	19,7%	0 %
2021	6,8 %	3,4 %	62,5 %	26,1%	1,1%
2022	20,7 %	4,3 %	57,6 %	17,4%	0 %
2023 ⁶	18,8%	2,1 %	59,4 %	16,7 %	3,1 %

c. Naalakkersuisut iluarisimaarpaat inuit naammagittaalliorusuttut siunnersorneqarsinnaanerit, aqqutissiunneqarsinnaanerit tapersersorneqarsinnaanerallu?

Akissut:

Ataatsimut isigalugu naammagittaalliornissamut taarsiivigineqarnissamullu tunngatillugu ilisimasassarsiornissamut ilisimasassarsiornissamut periarfissaqarluartoq imaluunniit siunnersorneqarnissaq pillugu periarfissaqarluartoq Naalakkersuisut isumaqarput. Taamaattorli tamatumaa peqatigisaanik naammagittaalliortarfiup taarsiiviginnittarfiullu ataatsimoortinneqarsinnaanerit Naalakkersuisut miserratisinnaangilaat, tassami suliat maani nunatsinni Danmarkimilu oqartussaqaarfinit assigiinngitsunit suliarineqartarmata. Taamaammat Sullissivik.gl-imi naammagittaalliortarfik pillugu paasisuttissat ilitersuullu pissarsiarineqarsinnaapput, tassani innuttaasoq aamma naammagittaalliummik tunniussisinnaavoq. Innuttaasup napparsimasutut naammagittaalliummik tunniussaqaarnermini ikiorneqarnissamik siunnersorneqarnissamilluunniit pisariaqartitsiguni pineqartoq Peqqinnissaqarfimmi napparsimasunik siunnersortimut, Nunatsinni Nakorsaaneqarfimmut attaveqarsinnaavoq imaluunniit teknikkimut tunngappat najukkami kommunimi Inunnik Sullissivimmut attaveqarsinnaavoq.

⁶2023-mut naatsorsuineq ulloq 11. oktober 2023 suliarineqarpoq.

4. Naalackersuisut suliniutinik aallartitsinissamik pilersaaruteqarpat, Peqqinnissaqarfimmi napparsimasut naammagittaalliortarnerinut pitsannguutaasinnaasunik?

Akissut:

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfiup naammagittaalliortarnermut taarsiiviginnittarnermullu tunngatillugu inatsimmik nutaamik sulissuteqarnera paasissutissiisutigineqarsinnaavoq. Nalinginnaasumik naammagittaalliortarfimmik pitsanngorsaanissaq inatsimmik nutarterinermi siunertaavoq. Naammagittaalliortarneq pillugu inatsit nutaaq aamma taarsiissuteqartarneq pillugu inatsit nutaaq aqqutigalugit katsorsartinnerup ingerlarnganut tamarmiusumut innuttaasut naammagittaalliornissamut periarfissarissaarnerulissapput, tassami massakkut aaqqissuussineq malillugu peqqinnissakkut sullissisut ataasiakkaat qitiutinneqartarput. Inatsimmi allannguutissatut pilersaarutaasut naammassineqarpata innuttaasut taarsiiffigineqarnissamut periarfissaat pitsanngoriarujussuassapput. Naammagittaalliortarneq pillugu inatsimmik aamma taarsiissuteqartarneq pillugu inatsit suliarineqaleruttorput taakkulu 2024-mi Inatsisartunut saqqummiunneqarnissaat anguniarneqarpoq.

5. Pineqartumut Naalackersuisut allanik suliamut soqutiginarunik paasissutissiisinnaanerlutik?

Akissut:

Naalackersuisut allanik paasissutissaateqanngillat.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Agathe Fontain